

Strøselve-Slakollen

*

Referanse:

Høitomt, T. 2020. Naturverdier for lokalitet Strøselve-Slakollen, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2019. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=7877>)

Referansedata

Fylke: Oppland
Kommune: Sør-Aurdal
H.o.h.: 605-1031 moh
Areal: 3260 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2019
Inventør: THØ
Vegetasjonsone: mellomboreal 20% nordboreal 80%
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Området inngår i arbeidet med frivillig vern av skog, i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oppland, og Norges Skogeierforbund (på vegne av grunneierne). Tilbudsområdet/vurderingsområdet omfatter et areal på 3260 daa.

Området ligger i indre Vassfaret og strekker seg sørover på østsiden av Strøselve ved utløpet av innsjøen Strøen. Hele området ligger innenfor Indre Vassfaret landskapsvernområdet. Området ligger i den slake lisdida fra Slakollen/Slafjellet og nedover mot Strøselve. Lia her er vest- til nordvestvendt. Det finnes lite småtopografi og hele området er nokså homogent rent topografisk sett.

Det verneverdige arealet er identisk med tilbudsområdet og arronderingen vurderes som god siden det er naturlig å se det i sammenheng med området Indre Vassfaret som er kartlagt tidligere. Sammen med eksisterende Bringen og Nevlingkollen naturreservater og Narin-området Indre Vassfaret som ble kartlagt i 2013 vil dette området være med å danne et sammenhengende naturreservat på nær 30 km², der om lag 25 km² er skogdekt. Dette området fanger opp hele dalsida på nord- og østsiden fra Nevlingen til Strøen og vestsiden opp til Suluvatnet. Området favner dermed i stor grad hele topografien, med tilhørende økologiske gradienter, og anses som velarrondert.

Det er avgrenset ett kjerneområde innenfor det verneverdige området.

Hele området er preget av fattige skog- og myrtyper, der blåbærskog og svakt intermediær myr er det rikeste man finner. Gran er dominerende treslag i litt friskere bekkedaler, langs sig og i brattere partier, men furu dominerer på flater morenemark i nedre deler av lia og nede ved elva sør i området. Furu er også dominerende i de mest myrlendte partiene og på oppstikkende koller i øvre deler av område, også her særlig sør i området. Nord i området dominerer gran i større grad hele lisdidegradienten, men også her finnes lokalt et betydelig innslag av furu. Noe bjørk inngår i partier, mens rogn og selje og en og annen spredt gråor finnes hist og her.

Det meste av området er dominert av eldre skog, men tilnærmet hele er hardt påvirket av gamle og stedvis nyere gjennomhogst/plukkhogst/småflater, og storparten kan ikke klassifiseres som naturskog. Det er generelt lite dødved i området, selv om de eldste furudominerte arealene har en del stående gadd og noe mer liggende dødved enn øvrig areal. I granskogen er det generelt lite dødved, men noe spredt dødved finnes både i uproduktive og produktive deler av området.

Det er påvist seks rødlistede arter i området, alle NT. Det videre potensialet for sjeldne og trua arter vurderes som moderat innen gruppene lav og sopp.

Isolert sett vurderes området Strøselve-Slakollen å inneha verdier tilsvarende én stjerne (*), men området er helt klart nærmere 0 enn **. Området Strøselve-Slakollen fyller rent geografisk et hull rent arronderingsmessig i indre Vassfaret som nevnt i beskrivelsen av området med samme navn. Nå som arealet langs Strøselva helt opp til Strøen og oppover mot Slakollen nå er kartlagt, kan man se på mulighetene for å knytte dette området og området Indre Vassfaret sammen med Bringen og Nevlingkollen NR. Om alle disse områdene bindes sammen vil man oppnå å få et sammenhengende naturreservat på i underkant av 30km². For store deler av dette storområdet er skognaturkvalitetene isolert sett relativt små som følge av sterk dominans av fattig høyereliggende barskog, mangel på spesielle/prioriterte skogtyper, og dårlig utviklet naturskogs karakter på storparten av arealet.

Den totale mangeloppyllelsen for dette området er i stor grad knyttet opp mot storområdet man her kan få ved å se alle naturreservater og kartlagte områder i indre Vassfaret i sammenheng. Forekomsten av mangelnaturtyper for området Strøselve-Slakollen er nokså marginal, men vurderes under tvil til middels.

Totalt vurderes mangeloppyllelsen som middels.

Feltarbeid

Området ble kartlagt midt i oktober under litt varierende forhold. Det lavestliggende delen av området var bare og snøfri, mens det i de høyestliggende delene hadde kommet en del nysnø. Området ble befart i en runde med start fra Strøesdammen. Ruta startet med å inkludere arealene mellom Strøselve og grusveien. På veien tilbake ble øvre deler av lia kartlagt og til slutt ble det tatt en avstikker oppover mot Slakollen. Siden det bare ble satt av én dag senhøstes til å vurdere området, ble kartleggingen ikke gjort på en helt optimal måte. En del arealer ble ikke oppsøkt i felt, men kunnskapen etter kartleggingen er god nok til at både verdi og avgrensning vurderes som sikker.

Tidspunkt og værets betydning

Klarsignal for kartlegging kom sent på høsten og området ble kartlagt under suboptimale forhold med en del nysnø i øvre deler.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig vern av skog, i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oppland, og Norges Skogeierforbund (på vegne av grunneierne). Tilbudsområdet/vurderingsområdet omfatter et areal på 3260 daa.

Tidligere undersøkelser

Vi er ikke kjent med at det tidligere er gjort naturfaglige undersøkelser i området. Det finnes ingen data verken i Naturbase eller hos Kilden (MiS og nøkkelbiotoper). Noen få fugleobservasjoner er gjort langs Strøselve, men dette er ikke veldig relevant i denne sammenheng.

Beliggenhet

Området ligger i indre Vassfaret og strekker seg sørover på østsiden av Strøselve ved utløpet av innsjøen Strøen. Hele området ligger innenfor Indre Vassfaret landskapsvernområdet.

Naturgrunnlag

Topografi

Området ligger i den slake lisa fra Slakollen/Slafjellet og nedover mot Strøselve. Lia her er vest- til nordvestvendt. Det finnes lite småtopografi og hele området er nokså homogent rent topografisk sett. Det eneste som finnes av små bergknauser og blokker er helt nede ved Strøselve.

Geologi

Berggrunnen består av granitt og grandioritt. Vassfardalen har en fast og hard bunnmorene med varierende overdekke av løsere avsmeltingsmateriale (ablasjonsmorene). Dalbunnen og langt opp i de jevne lisdene har et dekke av ganske mektige og grove morenemasser.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonssone: mellomboreal 20% nordboreal 80% .

Mesteparten av området ligger i nordboreal vegetasjonssone, men de lavestliggende delene ligger trolig i mellomboreal sone siden høyden over havet er helt nede på under 600 m.o.h.

Klima

Klimaet i Vassfaret er relativt kontinentalt, med relativt lite nedbør, kald vinter og relativt varm sommer, og området tilhører overgangsseksjonen (OC).

Vegetasjon og treslagsfordeling

Hele området er preget av fattige skog- og myrtyper, der blåbærskog og svakt intermediær myr er det rikeste man finner. Gran er dominerende treslag i litt friskere bekkedaler, langs sig og i brattere partier, men furu dominerer på flatere morenemark i nedre deler av lia og nede ved elva sør i området. Furu er også dominerende i de mest myrlendte partiene og på oppstikkende koller i øvre deler av område, også her særlig sør i området. Nord i området dominerer gran i større grad hele lisegradienten, men også her finnes lokalt et betydelig innslag av furu. Noe bjørk inngår i partier, mens rogn og selje og en og annen spredt gråor finnes hist og her.

Skogstruktur og påvirkning

Det meste av området er dominert av eldre skog, men tilnærmet hele er hardt påvirket av gamle og stedvis nyere gjennomhogst/plukkhogst/småflater, og storparten kan ikke klassifiseres som naturskog. Praktisk talt hele lia har vært utsatt for storskala, omfattende gjennomhogster i flere omganger, dette har blitt drevet omtrent helt opp til skoggrensa i dette området (men øverst oppe i mindre grad enn lavere ned). Helt sør i området finnes et areal som virker å være enda hardere påvirket enn resten av området. Her forekommer gamle trær kun svært spredt og større arealer virker å være mer eller mindre flatehugget for noen tiår siden.

I de skrinne delene av området, enten det er dominans av furu eller gran, finnes en del arealer med eldre skog med god aldersspredning. Langs Strøselve fra Strøen og et stykke nedover finnes blant annet mange arealer med nokså skrinne, eldre granskog. Tilsvarende furuskog finnes særlig i kjerneområde 1, samt i noen grad spredt ellers i litt høyereliggende deler av området. De mer produktive delene av området er imidlertid, uavhengig av dominerende treslag, langt sterkere påvirket.

Det er generelt lite dødved i området, selv om de eldste furudominerte arealene har en del stående gadd og noe mer liggende dødved enn øvrig areal. I granskogen er det generelt lite dødved, men noe spredt dødved finnes både i uproduktive og produktive deler av området.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Strøselve-Slakollen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Slafjellet V

Naturtype: Gammel furuskog - Gammel høyereliggende furuskog
BMVERDI: B

Areal: 112daa

Innledning: Undersøkt av Torbjørn Høitomt (BioFokus) 15.10.2019 ifbm. frivillig vern av skog (forslag om omgjøring fra landskapsvernområde til naturreservat).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord i Suluvasslia, opp mot skoggrensa mot Slafjellet, og består av et vestvendt fjellskogsområde med blandet skog med gran og furu. Området preges slake hellinger, grunne bekkedaler og små myrdrag. Avgrensningen er grov og noe omtrentlig, trukket mot det som virker å være sterkere påvirket skog i alle retninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel furuskog med utformingen gammel høyereliggende furuskog. Lokaliteten består av en barblendingsskog som går over i mer ren furu skog i skrinne partier. Vegetasjonen er overalt nokså fattig, men friskere i partier som blir påvirket av sigevann og her er innslaget av gran også størst. En del av furuskogen står på myrlendt mark og en del av arealet i kjerneområdet er også ren myr som er spredt tresatt med furu. Skogen i lokaliteten er gammel og det finnes til dels ganske mye tørrgadd av furu, samt mye gamle trær. I myrkantene og på annen skrinn mark finnes også en del gammel gran i form av veksthemmede individer som har overlevd plukkhogstene som fra gammelt av har blitt drevet i området.

Artsmangfold: Et mindre utvalg naturskogsarter av lav og vedboende sopp knyttet til gammel furu- og granskog finnes i området, men i begrenset tetthet, og potensialet for kravfulle/sjeldne arter er begrenset. Artsmangfoldet er imidlertid ikke grundig undersøkt, og flere interessante arter kan forventes påvist ved nøyere undersøkelser. Av lav er det noe gubbeskjegg (*Alectoria sarmentosa*), sparsomt sprikeskjegg (*Bryoria nadvornikiana*) og granseterlav (*Hypogymnia bitteri*). Av knappenålslav er funnet sukkernål (*Chaenotheca subroscida*) og gråstobeger (*Cyphelium inquinans*). På enkelte av furugaddene i vokser ulvelav (*Letharia vulpina*), tyrinål (*Chaenothecopsis fennica*) og blanknål (*Chaenotheca denigratum*). Vedsopp ble ikke undersøkt under kartleggingen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Gammelskog uten nyere inngrep, men påvirket av gamle dagers plukkhogster.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er del av det store gammelskogsområdet i indre Vassfaret, men det meste av dette store området er "vanlig" eldre skog og fattig på naturskogs-kvaliteter, og de mindre naturskogsarealene som finnes er viktige kjerneområder.

Verdivurdering: Lokaliteten har middels viktige naturverdier knyttet til gammel fjellnær barblendingsskog med dominans av furu. Gamle plukkhogster har redusert mengden av biologisk gamle trær, gadd og læger, men mengden av disse elementene er allikevel betydelig større her enn i omgivelsene. Det finnes relativt få kjerner med eldre skog av denne typen i Vassfaret, så lokaliteten har derfor høy landskapsøkologisk verdi. Selv om arts mangfoldet ikke er spesielt rikt (hittil påvist 7 rødlistearter (alle NT etter 2015-rødlista), skiller området seg ut som et lokalt refugium for naturskogsarter i (indre) Vassfaret. Lokaliteten vurderes som viktig (verdi B).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (ingen inngrep) er nødvendig for å bevare naturverdiene. Skjøtsel er ikke nødvendig.

Artsmangfold

En stor del av område består av eldre, men tidligere plukkhogd skog. En rekke typiske gammelskogsarter som gubbeskjegg (NT), sprikeskjegg (NT), granseterlav (NT), tyrinål (NT) og blanknål (NT) forekommer nokså vanlig i store deler av området. I tillegg ble gråstobeger (NT) funnet på ei gammel gran i en myrkant. Denne arten, og trolig også trollsotbeger, finnes nok spredt i de lavproduktive delene av lokaliteten. Videre finnes lungenever og skrubbenever spredt på selje i området.

Mange av lægrene hadde fryst fast i bakken, så kartleggingen av vedsopp ble ikke særlig god. Det finnes trolig bestander av de mest utbredte NT-artene som trives i høyereliggende barskog, men potensialet for de litt mer sjeldne artene vurderes som lavt. Undersøkelser fra tilgrensende arealer rett før for dette området bekrefter på mange måter denne mistanken.

For furuartene sin del lever disse trolig på "lånt tid" siden substratet de vokser på i store deler av området ikke vil nydannes tidsnok når de gaddene/lægrene artene vokser på i dag forsvinner. Man kan derfor si at vi har en foreløpig urealisert utdøelsesgjeld for dette elementet. Unntaket er kjerneområde 1 der det finnes del eldre trær som kan bli egnet substrat for blandt annet rødlistede knappenålslav og ulvelav på relativt kort sikt.

Tabell: Artsfunn i Strøselve-Slakollen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Lav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT	5	₂ ¹ ₃
	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	sprikeskjegg	NT	2	₁ ²
	<i>Calicium denigratum</i>	blanknål	NT	3	₁ ¹ ₂
	<i>Cyphelium inquinans</i>	gråstobeger	VU	1	₁ ¹
	<i>Hypogymnia bitteri</i>	granseterlav	NT	4	₃ ¹ ₁
	<i>Lobaria pulmonaria</i>	lungenever		2	₂
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	skrubbenever		1	₁
Sopper	<i>Chaenothecopsis fennica</i>		NT	3	₂ ¹ ₁

Avgrensning og arrondering

Sammen med eksisterende Bringen og Nevlingkollen naturreservater og Narin-området Indre Vassfaret som ble kartlagt i 2013 vil dette området være med å danne et sammenhengende naturreservat på nær 30 km², der om lag 25 km² er skogdekt. Dette området fanger opp hele dalsida på nord- og østsiden fra Nevlingen til Strøen og vestsiden opp til Suluvatnet. Området favner dermed i stor grad hele topografien, med tilhørende økologiske gradienter, og anses som velarrondert.

Området Strøselve-Slakollen er isolert sett mindre verdifullt en arealene lenger sør. En del nyere hogstinggrep, samt forekomst av den del veier og hytter er årsaken til dette. Allikevel er hogstingrepene, i hvert fall de nyeste, for det meste begrenset til nokså små flater og selv om hogstpåvirkningen i store deler av området har vært sterkt historisk, så finnes restelementer i store deler av området. Om man skulle vurdert dette området helt isolert, ville nok et areal i sør blitt skåret vekk, men dette blir meningsløst som man ønsker å se hele indre Vassfaret i sammenheng. Det verneverdige arealet er derfor identisk med tilbudsområdet og arronderingen vurderes som god siden det er naturlig å se det i sammenheng med området Indre Vassfaret som er kartlagt tidligere.

Andre inngrep

Det går flere skogsbilveier inn i området. I tillegg ligger den nylig gjenoppbygde Nedre Slaseter innenfor forvaltningsområdet, i tillegg til noen hytter. En merket sti går langs Strøselve gjennom hele området og videre nedover mot Suluvatnet.

Vurdering og verdisetting

Området Strøselve-Slakollen vurderes å inneha middels store naturverdier totalt sett, om man summerer de ulike kriteriene. Det finnes en del nye inngrep i form av veier, små hogstfelt og til med ei nyoppført seter. Skogen er nokså gammel i store deler av området, men mengden gamle trær og dødved er ikke særlig stor. Variasjonen i vegetasjonstyper er liten siden rike partier ser ut til å mangle helt. Den topografiske variasjonen er også lav, noe som isolert sett ikke er negativt i et område som dette med slake, lange sider opp fra dalbunnen. Området scorer også lavt på rikhet, artsmangfold og størrelse, men noe høyere på arrondering.

Isolert sett vurderes området Strøselve-Slakollen å inneha verdier tilsvarende én stjerne (*), men området er helt klart nærmere 0 enn **.

Området Strøselve-Slakollen fyller rent geografisk et hull rent arronderingsmessig i indre Vassfaret som nevnt i beskrivelsen av området med samme navn. Nå som arealet langs Strøselva helt opp til Strøen og oppover mot Slakollen nå er kartlagt, kan man se på mulighetene for å knytte dette området og området Indre Vassfaret sammen med Bringen og Nevlingkollen NR. Om alle disse områdene bindes sammen vil man oppnå å få et sammenhengende naturreservat på i underkant av 30km². For store deler av dette storområdet er skognaturkvalitetene isolert sett relativt små som følge av sterk dominans av fattig høyereeligende barskog, mangel på spesielle/prioriterte skogtyper, og dårlig utviklet naturskogs-karakter på storparten av arealet.

Det vurderes likevel som svært positivt med etablering av et storområde for skogvern i Vassfaret, dessuten tilkommer andre kvaliteter i tillegg til skognaturverdiene (landskap, kulturhistorie, den spesielle identiteten til "sagnomsuste" Vassfaret bl.a. knyttet til Mikkjel Fønhus, etc.). I lys av de samlede verdiene bør en også søke å få med mest mulig tilleggsarealer sørover (Likkistefjellet-Domfet) og på østsiden av Nevlingen.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Strøselve-Slakollen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slags-fordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Slafjellet V	**	**	*	**	*	—	*	*	*	*	*	—	—	**
Samlet vurdering	**	*	*	*	0	—	*	*	*	*	*	*	**	*

Mangeloppfyllelse

Den totale mangeloppfyllelsen for dette området er i stor grad knyttet opp mot storområdet man her kan få ved å se alle naturreservater og kartlagte områder i indre Vassfaret i sammenheng. Forekomsten av mangelnaturtyper for området Strøselve-Slakollen er nokså marginal, men vurderes under tvil til middels (jfr. Framstad m.fl. 2017).

Totalt vurderes mangeloppfyllelsen som middels.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Strøselve-Slakollen.

Mangelnaturtyper: Middels mangeloppfyllelse

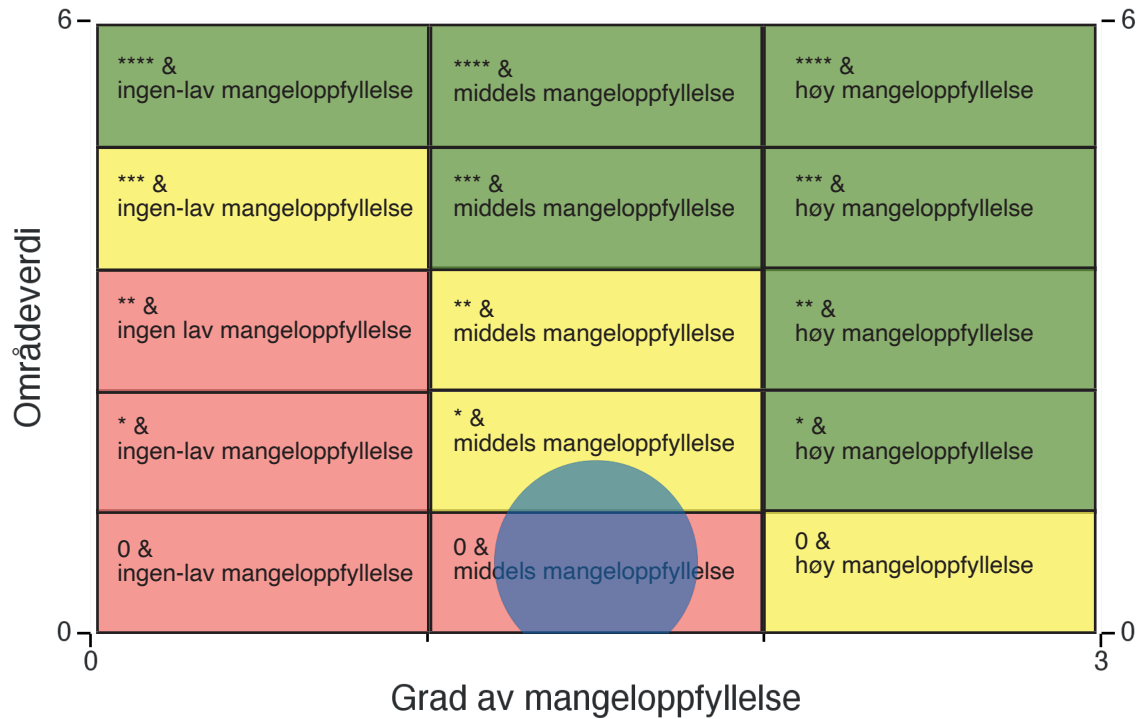
Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Ingen-lav mangeloppfyllelse

Restaurering- og utviklingspotensial: Middels mangeloppfyllelse

Storområdekvaliteter: Høy mangeloppfyllelse

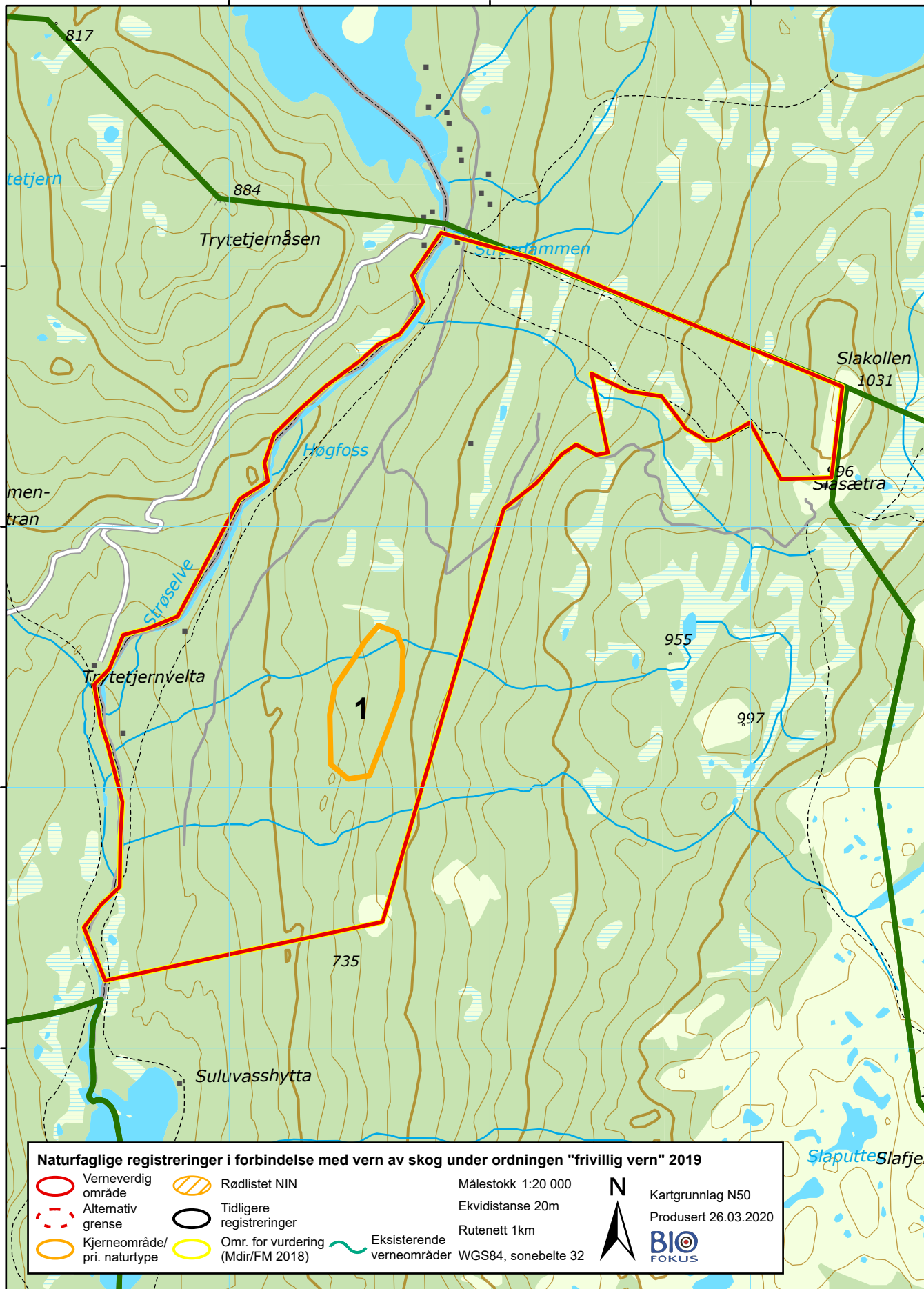
Samlet mangeloppfyllelse: Middels mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Strøselve-Slakollen sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangelloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Referanser

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.

523000E

524000E

525000E

6718000N

6717000N

6716000N

6715000N

Bilder fra området Strøselve-Slakollen

Typisk interiør fra den nokså skrinne, men gamle granskogen langs Strøselve i området ovenfor og nedenfor Høgfossen. Foto: Torbjørn Høitomt

Flere steder i området finnes mange gamle stubber som står igjen etter de mange plukkhogstene i området som delvis ble gjennomført på vinterstid med mye snø. Skog for øvrig er i beste fall litt over 100 år i de fleste av disse områdene der marka er produktiv. Foto: Torbjørn Høitomt

Stedvis finnes flater med ungsog, som her helt sør i området. Disse flatene er for det meste nokså små. Foto: Torbjørn Høitomt

Fra kjerneområde 1. Foto: Torbjørn Høitomt